هائير ايڊيوڪيشن ڪميشن پاران منظور ٿيل

جلد: ايڪيهون - شمارو: پهريون

جون ٢٠١٨ع

ISSN 2219-5912

ڪلاچي

تحقيقي جرنل

ايڊيٽر

پروفيسر محمد سليم ميمڻ

شاهه عبداللطيف ڀٽائي چيئر،
ڪراچي يونيورسٽي، ڪراچي

هائير ايڊيوڪيشن ڪميشن پاران منظور ٿيل

ڪلاچي

تحقيقي جرنل

ايڊيٽر : پروفيسر محمد سليم ميمڻ

ٻانهن ٻيلي : حبيب الله جاکرو
عبدالستار پيرزادو
سڪندر علي ٻنڀ

شمارو : پهريون، جون

سال : ٢٠١٨ع

ڇپائيندڙ : شاهه عبداللطيف ڀٽائي چيئر، ڪراچي يونيورسٽي، ڪراچي.

ڇپيندڙ : پيڪاڪ پرنٽرس، ڪراچي.

مُلهه : پاڪستان: ٣٠٠ رُپيا
پرڏيهه: ١٠ آمريڪي ڊالر

U.R.L.: **www.salbc.org.pk**

E-mail : **salbc.ku@hotmail.com**
saleemmemon@ymail.com

ISSN 2219-5912

ماهرن جي ڪميٽي

ڊاڪٽر سي. شيڪل
ڊائريڪٽر،
انسٽيٽيوٽ آف انڊولوجي،
اسڪول آف اورينٽل اينڊ افريڪن اسٽڊيز،
يونيورسٽي آف لنڊن،
برطانيا.

پروفيسر جنيفر ايس. ڪول
ايسوسيئيٽ پروفيسر لنگوئيسٽڪ
اينڊ ڪوگنيٽيو سائنس،
يونيورسٽي آف اليونوئيس ائيٽ اربانا،
ڪئمپينگ ٧٠٧، ايس مئٿيوز،
اربانا- آئي ايل-٦١٨٠١، آمريڪا.

پروفيسر علي آساڻي
پروفيسر آف دي پريڪٽس آف انڊو-مسلم لينگوئيج آف ريليجن،
بينڪر سينٽر ٣٠٥، ١٢ ڪوينسي اسٽريٽ،
هارورڊ يونيورسٽي،
ڪيمبريج، ايم اي ٠٢١٣٨، آمريڪا.

پروفيسر ڊاڪٽر ايم. ڪي. جيٽلي
ريٽائرڊ پروفيسر،
دهلي يونيورسٽي،
ڊي-١٢٧، وويڪ ويهار،
دهلي-١١٠٠٩٥،
ڀارت.

ڊاڪٽر جينو لالواڻي
مدر وان، آديتيا بينگلوز،
نوبل نگر،
احمد آباد-٣٨٢٣٤٠،
ڀارت.

ڊاڪٽر غزاله رحمان رفيق
ڊائريڪٽر،
شهيد ذوالفقار علي ڀٽو انسٽيٽيوٽ آف
سائنس اينڊ ٽيڪنالوجي،
ڪراچي.

ڊاڪٽر روي پرڪاش ٽيڪچنداڻي
ايسوسيئيٽ پروفيسر،
انسٽيٽيوٽ آف ايم. آءِ. ايل اينڊ ايل. ايس،
دهلي يونيورسٽي،
دهلي-١١٠٠٠٧، ڀارت.

ايڊيٽوريل بورڊ

١.	پروفيسر ڊاڪٽر محمد اجمل خان - سِتاره امتياز (وائيس چانسلر)	سرپرست
٢.	ڊاڪٽر غلام علي الانا - سِتاره امتياز	ميمبر
٣.	ڊاڪٽر فهميده حسين	ميمبر
٤.	ڊاڪٽر سي جي ڏاسواڻي (ڀارت)	ميمبر
٥.	ڊاڪٽر ٻلديو متلاڻي (ڀارت)	ميمبر
٦.	پروفيسر پروين ٽالپر (آمريڪا)	ميمبر
٧.	ڊاڪٽر جگديش لڇاڻي (ڀارت)	ميمبر
٨.	ڊاڪٽر ڪملا گوڪلاڻي (ڀارت)	ميمبر
٩.	ڊاڪٽر روي پرڪاش ٽيڪچنداڻي (ڀارت)	ميمبر
١٠.	پروفيسر محمد سليم ميمڻ	ميمبر/ايڊيٽر

نوٽ: **ڪلاچي** تحقيقي جرنل ۾ ڇپجندڙ مقالا جيئن ته تحقيق تي ٻڌل هوندا آهن، ان ڪري انهن جي لکندڙن يا محققن جي خيالن ۽ حوالن سان اداري جو متفق هئڻ ضروري نه آهي. ادارو ڪنهن به فني يا ٽڪنيڪي سبب ڪري مقالي کي روڪڻ يا رد ڪرڻ جو حق رکي ٿو. تحقيقي مقالا 'هارڊ ڪاپي' سان گڏ، 'سافٽ ڪاپي' جي صورت ۾ 'سي ڊي' يا 'اِي ميل' ذريعي موڪليا وڃن، ان سان گڏ محقق جو مختصر تعارف به هئڻ لازمي آهي.

ٻه اکر

ڪلاچي تحقيقي جرنل جو جون 2018ع وارو شمارو اوهان جي هٿن ۾ آهي، جنهن ۾ سنڌي، اردو ۽ انگريزي ٻولين ۾ مقالا شامل آهن. هائر ايجوڪيشن ڪميشن پاران، ’ڪلاچي‘ کي سنڌي ٻوليءَ جي هڪ تحقيقي جرنل طور منظور ڪيو ويو آهي، پر گهرج ۽ ضرورت آهر ان ۾ انگريزي ۽ اردو ٻولين جا مقالا به شامل ڪندا رهيا آهيون. سنڌي ٻوليءَ جي ٻين تحقيقي جرنلن به اِها روش اختيار ڪئي ۽ انگريزي ۽ اردو ٻوليءَ جي مختلف مضمونن Subjects تي لکيل مقالن کي به پنهنجي جرنلن ۾ شامل ڪيو آهي.

ڪلاچي تحقيقي جرنل جي ايڊيٽوريل بورڊ هاڻي اهو فيصلو ڪيو آهي ته، ڪلاچي ۾ ڊسمبر 2018ع واري شماري کان فقط سنڌي ٻوليءَ ۾ لکيل مقالن کي شايع ڪيو ويندو. جيئن ته ڪلاچي، شاهه عبداللطيف ڀٽائي چيئر، پاران نڪرندڙ جرنل آهي، تنهن ڪري شاهه لطيف جي فن، فڪر، شاعري ۽ شخصيت تي جيڪڏهن انگريزيءَ ۾ ڪو مقالو ايندو ته ان کي ڪلاچيءَ ۾ شامل ڪبو. ادب جي ٻين صنفن، ۽ ٻين مضمونن ۾ لکيل انگريزي توڙي اردو ٻوليءَ ۾ لکيل مقالن کي شايع نه ڪبو.

اڪثر مقالا، پي.ايڇ.ڊي ڪندڙ شاگردن يا محققن جا هوندا آهن، جيڪي هائر ايجوڪيشن ڪميشن جي گهرجن پٽاندڙ پنهنجي مقالي Thesis سان گڏ هڪ يا ٻه مقالا به لکي پيش ڪندا آهن، جو اها پي.ايڇ.ڊي جي ڊگري جي بنيادي گهرج هوندي آهي. اهڙا محقق پنهنجي مقالي جي ڪنهن مڪمل باب کي مقالو ڪري ڏياري موڪليندا آهن، جيڪو مقالي جي فني توڙي ڪوجنائي گهرجن مطابق نه هوندو آهي. اهڙن ليکڪن/محققن کي مڪمل باب نه موڪلڻ گهرجن، بلڪ پنهنجي نگران جي مدد سان مقالو تيار ڪري موڪلڻ گهرجي. مضمون، تنقيدي مضمون ۽ مقالي لکڻ ۾ گهڻو فني فرق آهي. ڪلاچيءَ ۾ مضمون ۽ تنقيد نه بلڪ فقط مقالا شايع ڪيا ويندا آهن، جيڪي مقالي جي ۽ تحقيق جي فني اصولن کي پڙهي، ۽ سمجهي لکڻ گهرجن. ساڳي ريت حوالن ڏيڻ جي طريقيڪار کي به ذهن ۾ رکڻ گهرجي. ڪلاچيءَ ۾ ڇپجندڙ مقالن ۾ حوالن ڏيڻ لاءِ متن ۾ حوالي سان گڏ نمبر ۽ Endnote ۾ حوالي جو سمورو وچور رکبو آهي، جڏهن ته حوالي ڏيڻ جو طريقو Turabian هوندو آهي. ان بابت وڌيڪ ڄاڻ يا نموني طور مقالا ڏسڻ لاءِ شاهه عبداللطيف ڀٽائي چيئر جي ويب سائٽ تي وڃي، طريقيڪار يا گهربل ڄاڻ حاصل ڪري سگهجي ٿي.

مون کي اُميد آهي ته، مقالي نگار انهن اصولن ۽ ڳالهين کي ذهن ۾ رکندي پنهنجو مقالو لکندا ته بهتر ٿيندو.

پروفيسر محمد سليم ميمڻ

ايڊيٽر

فهرست

ڀاڱو سنڌي

لطيفيات

١.	شاهه لطيف جي ڪلام ۾ سجاڳي ۽ جدوجهد جو تصور	رقيه عامر	٩

ادب

٢.	سچل سرمست جي ڪلام بابت لغتن جو تنقيدي جائزو	ڊاڪٽر اسلم سنديلو	٣٥
٣.	واؤ اشمام/معدوله پٽاندڙ ’خ‘ تي اعراب جو معاملو	ڊاڪٽر الطاف جوکيو	٥٧
۴.	ڪئپٽن جارج اسٽئڪ جو سنڌي ٻوليءَ جي بُڻ بنياد	مختيار احمد ملاح	٧٥
٥.	سنڌري اُتم چنداڻي - هڪ ڪهاڻيڪار، هڪ ساهتڪار	ڊاڪٽر پروين موسيٰ ميمڻ	٨٣
٦.	’دادو سنت جو جيون چرتر‘	محمود ڏاهري	١٠٥
٧.	ديوان گل جي اشاعت تي آخوند گل محمد هالائيءَ جي چيل قطعه تاريخن جو فني اڀياس	ميرزا دبير	١٢١
٨.	سنڌي طنز ۽ مزاح واري ادب ۾ رشيد ڀٽيءَ جو ڪردار	عبداللطيف انصاري	١٣١

حصہ اردو

٩.	سندھی کلاسیکل شاعری میں انسان شناسی کا پیغام	ڈاکٹر رُشد اللہ شاہ (مخمور بخاری)	١۴٩
١٠.	سندھ میں فارسی زبان کی ترقی اور اولیاءِ کرام کا کردار	ڈاکٹر رمضان بامری	١٦٣
١١.	پاکستان سے قبل علماءِ سندھ کی تحریکی خدمات	عبدالواسع بھٹو	١٧٩

English Section

12. Patriotic Element in the Poetry of Shah Abdul Latif Bhitai Saeed Ahmed Soomro 09

سنڌي ياڳو

(لطيفيات)